

Εξήγηση της αρχαίας μεθόδου του Στιχηραρίου "Αββάς, αββάν υπήντησεν..."

Όπως είχα υποσχεθεί, αναρτώ στο σημείο αυτό την εξήγηση της αρχαίας μεθόδου του Στιχηραρίου, το γνωστό "Αββάς, αββάν υπήντησεν". Το μάθημα αυτό είναι οκτάηχον και συναντάται συνήθως στα χφφ με τον χαρακτηρισμό "αγιορειτικόν", ή "μέθοδος οκτάηχος, αγιορείτικη" και πρόκειται για ένα από τα αρχαιότερα γυμνάσματα στιχηραρίου (προσωπικά, το έχω εντοπίσει σε κώδικα του 15ου αι., αλλά υποθέτω ότι μπορεί να είναι και αρκετά προγενέστερο).

Το μέλος εκτυλίσσεται σε οκτώ περιόδους, μία ανά ήχο, ξεκινώντας κατά τα συνήθη από τον α' στιχηραρικό (έξω α') και καταλήγει, περνώντας και από τους οκτώ ήχους, πάλι σε αυτόν. Το οκτάστιχο που μελοποιείται εδώ έχει χαρακτήρα ταυτόχρονα φαιδρό και διδακτικό. Φαίνεται να απευθύνεται σε μοναχούς, οι οποίοι έχουν ως βασική άσκηση την ξενιτεία, την αποταγή δηλαδή από τον κόσμο και την πλήρη λήθη προσώπων και πραγμάτων που τους συνδέουν με αυτόν, ακόμα και των ιδίων των γονέων τους. Είναι ευάριθμα και πολύ γνωστά, εξάλλου, τα σχετικά περιστατικά, τα εξιστορούμενα στα βιβλία με μοναχικές διδαχές και διηγήσεις (Γεροντικόν, Λαυσαϊκόν κ.λπ.), τα οποία αναφέρονται στην αποκοπή των μοναχών από τους σαρκικούς γονείς τους, εξυψώνοντας την ξενιτεία ως μία από τις βασικές μοναχικές αρετές.

Το κείμενο διαρθρώνεται κατά μελοποιητική περίοδο ως εξής:

Ήχος α': "Αββάς, αββάν υπήντησεν"

Ήχος β': "και ούτως τον εχαιρέτησεν"

Ήχος γ': "πόθεν έρχεσαι, ώ αββά;"

Ήχος δ': "από Ανδριανούπολιν"

Ήχος πλ. α': "τί έμαθες εκ τους εμούς γονείς;"

Ήχος πλ. β': "απέθανεν η μάνα σου"

Ήχος βαρύς: "ψυχομαχεί κι ο κύρις σου"

Ήχος πλ. δ': "και ο Θεός μακαρίσει αυτούς!"

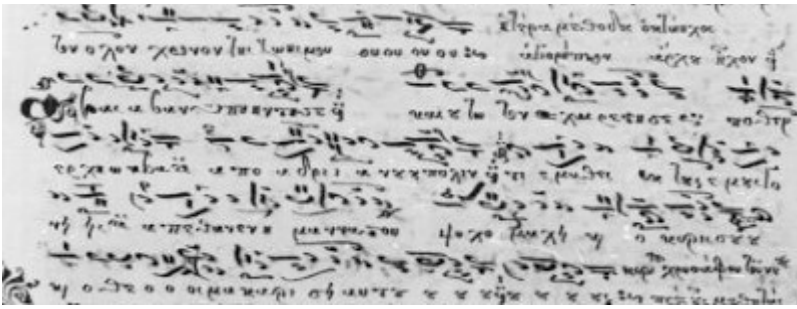
Επειδή το εν λόγω μάθημα συναντάται ως προς το μέλος του σε πολλές εκδοχές, επιλέχθηκαν ως βάση για την εξήγηση δύο ίδια κατά το μάλλον κείμενα, αλληλοσυμπληρούμενα σε λεπτομέρειες, προερχόμενα εκ των εξής κωδίκων:

α. Χφ 10, f5r, της Ιεράς Μονής Σκαφιδιάς Ηλείας (την οποία και αναρτούμε), και

β. Χφ 25-(597), f8r, της Ιεράς Μονής Πρ. Ηλίου Ύδρας

Άλλες εκδοχές των μελοποιητικών περιόδων θα αναρτηθούν εν καιρώ με συγκεκριμένες αναφορές σε πηγές, ώστε να υπάρχει αναφορά των εξηγήσεων σε όσο περισσότερες χφφ πηγές γίνεται και να διευκολυνθεί ο κάθε ενδιαφερόμενος.

Εδώ παραθέτω την πηγή (α) για έλεγχο της εξήγησης:

Λόγω της διαδοχής των κυρίων ήχων στο μέλος κατά μία ανιούσα φωνή και της χρήσεως των αντιστοίχων βάσεων και από τους πλαγίους, επιλέχθηκε ως βάση το Πα της Νέας Μεθόδου, ώστε το μέλος να εκτυλιχθεί ομαλά και χωρίς εκτροχιασμό προς τον υψηλό τόπο φωνής.

Ιδού η εξήγηση:

Ἀλλὰ δὲ ἀπὸ τῶν ἐπιτήδεων...

Μήπως το ζήτημα αφορά Αφίκοι κι όχι "αποικιστές".
Εξάφνης είς τις μέρες που γιορτάζουμε τον Ναυτικό Ιούλιο

No.

A *Andante* $\text{♩} = 60$

K *Allegretto* $\text{♩} = 120$

P *Allegro* $\text{♩} = 120$

A *Andante* $\text{♩} = 60$

¹Typischerweise in Abhängigkeit von 1000 Versuchsplanen „AB“